یادداشت

سبحان حافظی

وزیر مجتهد یا غیر مجتهد؟

اخیراً بار دیگر بحث‌هایی درباره حذف شرط اجتهاد از شرایط تصدی مسئولیت وزارت اطلاعات مطرح شده است. قانون «تعیین ضوابط و شرایط وزیر اطلاعات» مصوب سال ۱۳۶۲، تحصیلات حوزوی تا حد اجتهاد را از شرایط صلاحیت وزیر اطلاعات می‌داند. موافقان تغییر این قانون محدودیت افراد دارای این شرط را اصلی‌ترین دلیل موافقت خود می‌دانند. اما این قید برای چه در قانون آمده است و برای چه باید باقی بماند؟

۱. ماهیت شرعی اقدامات اطلاعاتی: ماهیت فعالیت اطلاعاتی نیاز به رعایت دقیق ضوابط شرعی دارد. ورود به حریم خصوصی افراد، بررسی مکاتبات، شنود، تعقیب و تجسس، باید با رعایت شریعت انجام گیرد. وزیر اطلاعات اگر در حد اجتهاد با مبانی فقه آشنا نباشد، چگونه می‌تواند تشخیص دهد کدام اقدام شرعاً مجاز و کدام تجاوز از حدود الهی است؟ وزیر اطلاعات باید این مرزها را بشناسد و بداند کجا باید پیگیری کند و کجا نباید کنجکاوی کند. حذف شرط اجتهاد، ممکن است منجر به کم‌رنگ شدن معیار شرعی در انجام اقدامات اطلاعاتی انجامد.

۲. پیوند با منطق اقتدار مشروع: در جمهوری اسلامی منبع مشروع اقتدار اتصال به ولایت الهی است و این امر در شئونی که مستقیماً با اعمال اقتدار مرتبط‌اند، بیشتر مورد توجه است. بر این اساس، اعمال اقتدار در این نظام به مجتهدان عادل سپرده شده است. فرماندهی کل نیروهای مسلح مستقیماً بر عهده ولی‌فقیه گذارده شده، رئیس قوه قضائیه، رئیس دیوان عالی و دادستان کل کشور نیز باید مجتهد عادل باشند. وزارت اطلاعات نیز ترکیبی از اعمال اقتدار اطلاعاتی و مرتبط با حقوق عامه است و این اقتدار باید در اختیار «مجتهد عادل» باشد که در نقطه‌ای با کمترین فاصله از مشروعیت دینی و نظارت ولایی باشد. البته روشن است معرفی وزیر پیشنهادی اطلاعات نیز باید با نظر موافقت ولی‌فقیه باشد.

۳. عبرت از تجربه ساواک: هرچند سال‌ها از انحلال ساواک می‌گذرد و نسل جوان ادراک مستقیمی از کارنامه سیاه آن ندارد، نمی‌توان تجربه تلخ و تاریک آن را از تاریخ این کشور پاک کرد. وزیر اطلاعات تنها شخص شناخته‌شده این وزارت برای عموم مردم است و نماد مدیران جامعه اطلاعاتی کشور تلقی می‌شود. حضور شخصی که از نظر فقهی و اخلاقی مورد اعتماد جامعه باشد، می‌تواند هم آسودگی مردم و نمایندگان مجلس را در سپردن این کار خطیر به همراه داشته باشد و هم سرمایه اجتماعی جامعه اطلاعاتی کشور را حفظ کند.

۴. کارآمدی: گاهی گفته می‌شود با توجه به تخصصی بودن حوزه اطلاعات، اصرار بر شرط اجتهاد خلاف تخصص‌گرایی در این حوزه و مغایر کارآمدی است. این در حالی است که در تفکر دینی، تقوا و رعایت حدود الهی خود مقوم کارآمدی است و مجتهد عادل، تقوا را در سیره مدیریتی خود و سازمان تحت امر خود حاکم می‌گرداند. امام مجاهد شهید در اولین دیدار خود با وزیر و کارکنان این وزارت در کسوت زعامت امت می‌فرمایند: «معمولاً دستگاه‌های اطلاعاتی در دنیا مجموعه‌ای است از افرادی که به‌خاطر تکیه بر اقتدار اطلاعاتی‌ای که دارند، در آن مجموعه طغیان، فساد و بسیاری از نمودهای ناخوشایند بشری دیده می‌شود. در مجموعه اطلاعاتی ما بحمدالله ایمان حاکم است و تقوا و توجه به وظیفه و رعایت حق، جزو اصول تعلیمات دستگاه اطلاعاتی ما است؛ حتی از بسیاری از دستگاه‌های دیگر بیشتر... هر چه دستگاه اطلاعاتی با تقواتر، و نسبت به حدود اسلامی و الهی پایبندتر باشد، تصور می‌کنم کارایی آن بیشتر خواهد بود، زیرا از کمک الهی بیشتر بهره‌مند خواهد شد.»

طبیعی است که وزیر، معاونان و دستیارانی متخصص در حوزه متنوع اطلاعاتی و امنیتی دارد که او را در پیشبرد امور تخصصی یاری می‌کنند. وزیر مجتهد لازم نیست خود همه جزئیات فنی اطلاعات را بداند؛ او باید بر جهت‌گیری شرعی و سیاسی نهاد نظارت کند و از متخصصان بهره گیرد. آنچه اهمیت دارد این است که در رأس هرم، فردی قرار گیرد که با مبانی اسلام آشنا باشد و نگذارد نهاد اطلاعاتی از مسیر شرع و مصالح نظام خارج شود. حذف شرط اجتهاد، به‌جای تقویت تخصص، ضمانت شرعی را حذف می‌کند.

۵. آیا مجتهد کم داریم؟ برخی ادعا می‌کنند مجتهد کافی و آشنا به مسائل اطلاعاتی وجود ندارد و این شرط دست دولت را می‌بندد. این ایراد وارد نیست. اولاً در درون وزارت اطلاعات و سایر اجزای جامعه اطلاعاتی، تعداد معتنابهی از روحانیون باتجربه و مسلط به مبانی فقهی و مسائل اطلاعاتی وجود دارند و درون دستگاه قضایی هم قضات مجتهد مسلط به پرونده‌های امنیتی اطلاعاتی هستند که می‌توانند برای این کار معرفی شوند. در تجربه چهل‌وچندساله وزارت هم مجتهدانی بوده‌اند که از درون این وزارت رشد کرده و به مقام وزارت رسیده‌اند، از جمله شهید حجت‌الاسلام خطیب که در جنگ ۴۰ روزه به شهادت رسید و در مدت بیش از چهار سال وزارت خود نمادی از موفقیت و کارآمدی را نمایان ساخت. علاوه بر این در قانون شرط «در حد اجتهاد» مقرر شده است، نه «اجتهاد مطلق». بنابراین، دایره انتخاب بسیار بازتر از آن است که منتقدان تصویر می‌کنند. کسی که دوره‌های خارج فقه و اصول را دیده و با مبانی استنباط آشناست، می‌تواند این مسئولیت را بپذیرد. وزارت اطلاعات نهادی است که در نقطه تلاقی «قدرت، شرع و امنیت» قرار دارد. از این منظر، مجتهد عادل نه برای اداره فنی اطلاعات، بلکه برای تضمین مشروعیت شرعی، مهار قدرت، جلوگیری از دنباله‌روی از دستگاه‌های اطلاعاتی فاسد دنیا یا تکرار ساواک و ایجاد اعتماد عمومی لازم است. شرط اجتهاد، همراه با عدالت، تقوا، سابقه روشن و عدم عضویت در احزاب، مجموعه‌ای از ضمانت‌ها را فراهم می‌کند که نهاد اطلاعاتی را از انحراف حفظ می‌کند. بنابراین هر تلاشی برای حذف شرط اجتهاد، گامی در جهت تضعیف صیانت از حقوق مردم و مشروعیت شرعی نهاد اطلاعات تلقی می‌شود و به مصلحت نظام و مردم نیست.

خبر آخر

انفجار و آتش‌سوزی ۲ نفتکش در تنگه هرمز

روابط عمومی نیروی دریایی سپاه بامداد دیروز از انفجار و آتش‌سوزی دو نفتکش در تنگه هرمز خبر داد.

روابط عمومی نیروی دریایی سپاه بامداد یکشنبه در اطلاعیه‌ای افزود: دو فروند نفتکش متخلف یکی در محدوده شرق تنگه هرمز و دیگری در تنگه هرمز که قصد عبور از مسیر غیرمجاز را داشتند پس از برخورد با مین در آتش بسیار شدیدی در حال سوختن می‌باشند.

در این اطلاعیه آمده است: این دو نفتکش که با تخلف متعدد و خاموش نمودن سامانه ناوبری و موقعیت‌یاب خود، قصد عبور از مسیر غیر مجاز تنگه هرمز را داشتند که پس از برخورد با مین منفجر و در حال سوختن می‌باشند. بر اساس این گزارش نیروی دریایی سپاه هشدار می‌دهد همانطور که قبلا اعلام شده است هر کشتی و شناوری که با ارتش متجاوز و غارتگر امریکا همکاری کند و از مقررات ایرانی تنگه هرمز سرپیچی کند و وارد منطقه غیر مجاز شود، مطمئنا با مین برخورد می‌کند، لذا به خیال پردازی‌های فرمانده سنتکام توجه نکنید.

گزارش

طائب: جان‌فدایان یاور انرژی می‌شوند

رئیس جمهور درباره طرح حکمرانی محله‌محور و مسجدمحور:
۸۰ هزار مسجد در کشور یک ظرفیت بسیار ارزشمند برای کمک به حل مشکلات جامعه با مشارکت خود مردم و همراهی بسیج است.
مساجد باید در مدیریت مصرف و تشویق مردم به صرفه‌جویی الگو باشند

ریاست جمهوری

ظرفیت ۸۰ هزار مسجد کشور در کنار شبکه گسترده پایگاه‌های بسیج و مشارکت ۳۰ میلیون جان‌فدا می‌تواند صرفه‌جویی و مدیریت مصرف انرژی را از یک توصیه به یک حرکت فراگیر و مردم‌محور تبدیل کند؛ الگویی که با پیوند دادن فرهنگ‌سازی در محلات به مشارکت مستقیم مردم، هم به کاهش مصرف برق و گاز و جلوگیری از آسیب به تولید کمک می‌کند و هم زمینه حمایت از معیشت نیازمندان را فراهم می‌آورد. تأکید رئیس جمهور بر نقش آفرینی مساجد در ترویج مصرف بهینه انرژی و اعلام رئیس سازمان بسیج درباره آموزش ۱۵۰ هزار بسیجی در قالب «یاوران انرژی» و مشارکت جان‌فدایان در یک رزمایش ملی صرفه‌جویی، از شکل‌گیری برنامه‌ای حکایت دارد که می‌کوشد سرمایه اجتماعی محلات را به راهکاری عملی برای مدیریت یکی از مسائل مهم کشور تبدیل کند. با این بسیج فراگیر و عمومی می‌توان امیدوار بود بخش بزرگی از مشکلات کشور در حوزه مصرف انرژی با مشارکت مردم حل شود و چرخ تولید کار خانجات هم از حرکت باز نایستد.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر ریاست‌جمهوری، دکتر مسعود پزشکیان شامگاه شنبه در بازدید میدانی از اجرای طرح حکمرانی محله‌محور و مسجدمحور در یکی از مساجد جنوب تهران، با اشاره به ظرفیت بالای مساجد در حکمرانی محله‌ای، اظهار داشت: وجود ۸۰ هزار مسجد در کشور یک ظرفیت بسیار ارزشمند برای کمک به حل مشکلات جامعه با مشارکت خود مردم و همراهی بسیج است.

رئیس جمهور در این نشست صمیمی که با حضور رئیس سازمان بسیج مستضعفین، استاندار تهران، فرمانده سپاه محمد رسول‌الله تهران بزرگ، امام جماعت مسجد، مدیر محله و دبیران کارگروه‌های تخصصی طرح حکمرانی محله‌محور و مسجدمحور در مسجد امام زین‌العابدین (ع) محله خلیج فارس شمالی تهران برگزار شد، با تأکید بر اینکه نمی‌توانیم و نباید نسبت به مشکلات مردم بی‌تفاوت باشیم، افزود: اگر بتوانیم مساجد کشور را برای کمک به حل مشکلات کشور فعال کنیم، بخش زیادی از مشکلاتی که امروز در شهرها و محلات مختلف با آن مواجه هستیم، برطرف خواهد شد.

دکتر پزشکیان با بیان اینکه همه دستگاه‌ها و مراکز مرتبط اعم از فرهنگی، مذهبی و اجتماعی در ارتباط هماهنگ و منسجم باید برای شناسایی، ارائه راهکار و حل مشکلات مردم تلاش و مشارکت کنند، تصریح کرد: اقدامات خوب و مفید انجام‌شده در این مسجد می‌تواند به عنوان الگو در دیگر مساجد کشور نیز اجرایی شود. رئیس جمهور با اشاره به مشکلات ایجادشده ناشی از تحریم‌ها، محاصره اقتصادی و تهاجم نظامی دشمنان به کشورمان، اظهار داشت: دولت به تنهایی قادر به حل همه این مشکلات نیست، اما در صورتی که مردم همراهی و کمک کنند می‌توانیم توطئه‌ها و نقشه‌های شوم دشمنان متجاوز را خنثی کنیم.

دکتر پزشکیان با تأکید بر اینکه روحیه حاکم بر جامعه در دوران جنگ تحمیلی هشت‌ساله و همراهی مردم و دولت در آن مقطع، امروز هم می‌تواند چاره حل مشکلات و بحران‌های کشور باشد، افزود: ما در دولت برای استفاده از مشارکت و همراهی مردم در طرح حکمرانی محله‌ای با محوریت مساجد، همه تلاش خود را انجام خواهیم داد. رئیس جمهور با بیان اینکه باور دارم که ما هیچ چیزی از کشورهای دیگر و همسایگان خود کمتر نداریم، گفت: باید خود را باور کنیم و برای موفقیت و حل مشکلات و غلبه بر بحران‌ها دست به دست هم داده و با وحدت و انسجام تلاش کنیم؛ وظیفه همه ما حل مشکلات مردم است.

دکتر پزشکیان با اشاره به اینکه باید برای بهترین و برترین بودن کار و تلاش کنیم، گفت: باید این باور و اعتقاد را در مردم و جوانان کشور ایجاد کنیم که می‌توانیم بهترین باشیم و با غلبه بر مشکلات و بدون توجه به دسته‌بندی‌ها و جناح‌بازی‌های سیاسی، دشمنان را در تحقق اهداف و نقشه‌هایشان برای ایجاد تفرقه در کشور ناکام کنیم. رئیس جمهور در بخش دیگری از سخنان خود با تأکید بر ضرورت و اهمیت صرفه‌جویی و مدیریت مصرف سوخت و انرژی گفت: با توجه به مشکلات ایجادشده برای تولید گاز در کشور با تجاوز نظامی دشمن امریکایی ـ صهیونیستی، صرفه‌جویی و مدیریت مصرف سوخت به‌ویژه در ماه‌های سرد سال بسیار مهم و ضروری است. دکتر پزشکیان با بیان اینکه همه ما باید تلاش کنیم با صرفه‌جویی انرژی، برق و گاز صنایع تولیدی قطع نشود و تولید کشور آسیب نبیند، گفت: مساجد باید در مدیریت مصرف و تشویق مردم به صرفه‌جویی الگو باشند؛ دشمنان امروز به دنبال ایجاد نارضایتی در بین مردم هستند و همه ما باید دست به دست هم توطئه دشمنان را نقش بر آب کنیم.

طائب: جان‌فدایان یاور انرژی می‌شوند

رئیس سازمان بسیج مستضعفین در حاشیه این بازدید میدانی در گفت‌وگو با خبرگزاری صداوسیما از آموزش ۱۵۰ هزار نفر از نیروهای بسیجی برای ترویج فرهنگ صرفه‌جویی در مصرف انرژی خبر داد و گفت: این طرح با هدف کاهش ۱۰۰ میلیون مترمکعبی مصرف انرژی و هدایت برق صرفه‌جویی‌شده به بخش تولید اجرا می‌شود.

حجت‌الاسلام طائب با اشاره به هماهنگی‌های انجام‌شده با وزارت نیرو، وزارت نفت و شرکت گاز اظهار کرد: در این چارچوب، فهرست مشترکان پرمصرف تهیه شده و ۱۵۰ هزار نفر از بسیجیان با عنوان «یاوران انرژی» آموزش دیده‌اند تا با حضور در میان مردم، اقدامات ترویجی و فرهنگ‌سازی برای کاهش مصرف برق و گاز را دنبال کنند. رئیس سازمان بسیج مستضعفین با تشبیه این طرح به یک رزمایش مردمی افزود: همان‌طور که نیروهای جان‌فدا در عرصه دفاعی حضور پیدا کردند، در حوزه صرفه‌جویی انرژی نیز رزمایشی با مشارکت مردم برگزار خواهد شد تا با اصلاح الگوی مصرف و کاهش هدررفت انرژی، زمینه صرفه‌جویی ۱۰۰ میلیون مترمکعبی فراهم شود. وی با بیان اینکه صرفه‌جویی در مصرف برق خانگی می‌تواند به تقویت تولید و حمایت از معیشت مردم کمک کند، تصریح کرد: اگر بتوانیم مصرف برق خانگی را کاهش دهیم، دولت می‌تواند برق صرفه‌جویی‌شده را در اختیار کارخانه‌ها و واحدهای تولیدی قرار دهد و در مقابل، منابع حاصل از این اقدام نیز برای اجرای طرح‌های مواسات و کمک به معیشت نیازمندان اختصاص یابد.

طائب همچنین از فعال‌سازی پایگاه‌های بسیج برای آموزش و همراه‌سازی مردم در این طرح خبر داد و گفت: مشارکت عمومی در کاهش مصرف انرژی و جلوگیری از هدررفت آن، از الزامات تحقق این برنامه است. رئیس سازمان بسیج مستضعفین در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به اینکه همه دستگاه‌ها باید در کنار مردم باشند، اظهار کرد: دوم آذرماه شوراهای استانی و محلی در سراسر کشور شکل می‌گیرند و طرح حکمرانی محلی با فاز جدید برنامه‌ها و با حضور رئیس جمهور به‌صورت سراسری افتتاح خواهد شد.

دفاعی

سخنگوی سپاه با اشاره به طرح جدید سنتکام برای محاصره:

امریکا ناتوان‌تر از آن است که مسیرهای ایران را مسدود کند

سخنگوی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی با اشاره به طرح جدید امریکا برای محاصره ایران موسوم به «دروازه آهنین» گفت: این طرح صرفاً بازی با الفاظ است و امریکایی‌ها نخواهند توانست از این طریق به هدف خود، یعنی اعمال فشار شدید اقتصادی برای فروپاشی و متلاشی کردن اقتصاد ایران، دست پیدا کنند.

سردار سرتیپ دوم پاسدار حسین محبی در گفت‌وگو با فارس، با اشاره به تداوم تقابل در عرصه‌های مختلف اظهار کرد: همان‌طور که پیش‌تر نیز گفته شده، این جنگ یک جنگ ترکیبی است که هم عرصه نظامی و هم عرصه اقتصادی را در بر می‌گیرد. وی با اشاره به احتمال هدف قرار گرفتن شناورهای ایرانی از سوی امریکا افزود: در شرایط جنگی ممکن است چنین اتفاقاتی رخ دهد، اما آنچه اهمیت دارد این است که ما چند برابر آن‌ها را مورد اصابت قرار می‌دهیم و مهم‌تر از آن، دشمن با چنین اقداماتی نمی‌تواند اراده ملت ایران را در هم بشکند و به اهداف خود برسد. سخنگوی سپاه با تأکید بر ناکامی طرح‌های امریکا برای محاصره اقتصادی ایران تصریح کرد: امریکا هرگز نمی‌تواند محاصره اقتصادی را به آن معنایی که دنبال می‌کند و با عناوین و طرح‌های مختلف مطرح می‌کند، محقق سازد. اگر امریکا در این زمینه جدی باشد، ما جدی‌تر از آن هستیم و تمهیدات لازم را برای ارتباط با کشورهای همسایه اندیشیده‌ایم. وی با اشاره به روابط تجاری و ارتباطات ایران با کشورهای همسایه خاطرنشان کرد: ما با همسایگان خود مراودات خوبی داریم و مسیرهای مختلفی برای این ارتباطات در اختیار داریم که امریکا به‌مراتب ناتوان‌تر از آن است که بتواند این مسیرها را مسدود کند. سخنگوی سپاه با اشاره به طرح جدید امریکا برای محاصره ایران موسوم به «دروازه آهنین» گفت: این طرح صرفاً بازی با الفاظ است و امریکایی‌ها نخواهند توانست از این طریق به هدف خود، یعنی اعمال فشار شدید اقتصادی برای فروپاشی و متلاشی کردن اقتصاد ایران، دست پیدا کنند. محبی با یادآوری پیش‌بینی‌های قبلی امریکا درباره فروپاشی اقتصادی ایران اظهار کرد: پیش‌تر نیز امریکایی‌ها ادعا کرده بودند که ایران ظرف دو هفته دچار فروپاشی اقتصادی خواهد شد، اما شاهد بودیم که چنین اتفاقی رخ نداد. وی در پایان تأکید کرد: قطعاً فروپاشی اقتصادی ایران نیز محقق نخواهد شد و امریکا در دستیابی به اهداف خود ناکام خواهد ماند.

صف‌آرایی هر قدرتی مقابل ایران محکوم به شکست است

سخنگوی ارشد نیروهای مسلح نیز در اظهارنظری تأکید کرده است هر قدرتی در برابر صخره مستحکم و استوار و اراده الهی و پولادین ایران اسلامی صف‌آرایی کند، سرانجامی جز سقوط و اضمحلال در افکار عمومی جهان نخواهد داشت. سردار ابوالفضل شکارچی در گفت‌وگویی درباره تحولات سیاسی و انتخاباتی امریکا گفت: تحولات سیاسی و انتخاباتی ایالات متحده امریکا و شکست‌های پی‌درپی دولت ترامپ و هم‌حزبی‌های او در عرصه‌های مختلف، بیش از آنکه معلول نوسانات سطحی سیاست داخلی این کشور باشد، بازتابی از یک واقعیت بزرگ‌تر و غیرقابل‌انکار است؛ یعنی شکست در برابر اراده ایران مقتدر. وی افزود: شکست دکترین تجاوز، ترور و فشار حداکثری و راهبردهای بی‌خاصیت نظامی واشینگتن در برابر اقتدار بازدارنده، شکننده و اراده آهنین رهبری، ملت و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران که امروز بر هیچ تحلیلگر منصفی پوشیده نیست. سخنگوی ارشد نیروهای مسلح ادامه داد: سیاست‌های خصمانه سران امریکا علیه ایران، ناکامی‌های پی‌درپی در جهان و به‌ویژه در منطقه غرب آسیا، فروریختن هیمنه پوشالی ناوگان و تجهیزات نظامی امریکای متجاوز و به بن‌بست رسیدن تهدیدات آن کشور، پایه‌های قدرت توخالی کاخ سفید را به لرزه درآورده است. وی یادآور شد: ترامپ و همفکران بی‌خرد، تندرو و تروریست او برای نابودی ایران سربلند و متمدن وارد میدان شده بودند، اما در چرخشی معکوس، خود قربانی فرسایش راهبردی، بحران‌های عمیق داخلی و شکست‌های تحمیل‌شده از سوی نیروهای مسلح سرافراز ایران و محور مقاومت شدند. سردار شکارچی گفت: این شکست راهبردی سند زنده‌ای بر این حقیقت است که معادلات قدرت جهان هرگز به سود سلطه‌گران رقم نمی‌خورد. سخنگوی ارشد نیروهای مسلح تأکید کرد: هر قدرتی در برابر صخره مستحکم و استوار و اراده الهی و پولادین ایران اسلامی صف‌آرایی کند، سرانجامی جز سقوط و اضمحلال در افکار عمومی جهان نخواهد داشت.

ویژه

حیرت سردبیر سابق روزنامه اعتماد از درایت بالای مسئولان در اداره جنگ

تازه فهمیدیم حکمرانان ما بهتر از ما می‌فهمند!

سیدعلی میرفتاح، روزنامه‌نگار منتقد و سردبیر سابق روزنامه اعتماد که در جریان جنگ ۱۲ روزه، برخلاف برخی روشنفکران وطنی، محافظه‌کاری را کنار گذاشت و در چندین یادداشت و گفت‌وگو در کنار مدافعان وطن ایستاد، اخیراً به نکته‌ای قابل تأمل درباره دستاوردهای این جنگ اشاره کرده است؛ اعترافی که بیش از آنکه صرفاً ارزیابی عملکرد حاکمیت باشد، می‌تواند نقدی بر نگاه بخشی از نخبگان و خواص کشور به توانمندی‌های داخلی باشد.

او با اشاره به اینکه از دوره قاجار و حتی پیش از آن، همواره تصور می‌کرده‌ایم عقل و فهم مردم از حاکمان بیشتر است و بسیاری از ما در محافل خصوصی خود را داناتر از مسئولان می‌دانستیم، می‌گوید: «در این جنگ چیزهایی دیدیم که مشخص شد بخش قابل توجهی از کسانی که مسئولیت حکمرانی دارند، اتفاقاً از هوش و درایت بالایی برخوردارند. آن‌ها بسیاری از مسائل و پیچیدگی‌هایی را می‌دیدند که ما متوجه آن‌ها نبودیم و درباره موضوعاتی فکر کرده بودند که ما اساساً به آن‌ها فکر نمی‌کردیم.»

میرفتاح با اشاره به پیچیدگی ارتباطات لجستیکی و نظامی در جریان حملات به پایگاه‌های امریکا در منطقه، از وجود عقل راهبردی در بخشی از ساختار حکمرانی سخن می‌گوید و پیشرفت‌های نظامی کشور را حیرت‌انگیز توصیف می‌کند. او همچنین عملکرد دستگاه‌های اجرایی در جنگ را قابل توجه می‌داند و به احیای شبانه جاده‌ها، ترمیم دکل‌های برق، حضور وزرا در میدان و جلوگیری از بروز اختلال در زندگی مردم اشاره می‌کند. به اعتقاد او، اداره کشور در شرایطی که با یکی از بزرگ‌ترین قدرت‌های جهان وارد جنگ شده و زیر بمباران و حملات موشکی قرار داشته، دستاوردی نیست که بتوان به‌سادگی از کنار آن گذشت. این موفقیت‌ها صرفاً به حوزه نظامی محدود نبوده و بخش‌های اجرایی را نیز دربرگرفته است. میرفتاح معتقد است همین تجربه، ایران را در موقعیتی قرار داده که می‌تواند درباره آینده سخن بگوید و بسیاری از پارادایم‌های پیشین را تغییر دهد. این اعتراف، اما این پرسش جدی را پیش روی برخی خواص و مدعیان قرار می‌دهد که چرا بخشی از آنان که سال‌ها خود را بهره‌مند از قدرت تحلیل بیشتر می‌دانستند، در بزنگاه‌های تاریخی از تشخیص ظرفیت‌های ملت و کشور عقب ماندند؟ چگونه همان‌هایی که زمانی نسخه تغییر پارادایم می‌پیچیدند، تغییر را در عقب‌نشینی و تسلیم در برابر دشمن جست‌وجو می‌کردند، اما مردم در میدان عمل، معنای دیگری از قدرت ملی و مقاومت را به نمایش گذاشتند؟

مسئله فقط اشتباه در پیش‌بینی یا ارزیابی یک جنگ نیست بلکه فاصله گرفتن از واقعیت جامعه است. ملت ایران در میدان، پیش از آنکه برخی خواص به درک ظرفیت‌های دفاعی، مدیریتی و اجتماعی کشور برسند، مسیر خود را انتخاب کرده بود. شاید مهم‌ترین درس جنگ ۱۲ روزه همین باشد: گاهی خواص باید به جای آنکه برای ملت نسخه بپیچند، از تجربه و تشخیص ملت درس بگیرند.

از حاشیه تا متن

ستون دوشنبه‌ها

تقی دژاکام
روزنامه‌نگار

از کوچه‌های مدینه تا خیابان‌های ایران

حتماً شما هم آن تعبیر معروف امام خمینی را شنیده‌اید که در وصیتنامه سیاسی-الهی خود نوشته‌اند: «من با جرئت مدعی هستم که ملت ایران و توده میلیونی آن در عصر حاضر بهتر از ملت حجاز در عهد رسول‌الله (صلی الله علیه و آله) و کوفه و عراق در عهد امیرالمؤمنین و حسین بن علی (صلوات‌الله و سلامه علیهما) می‌باشند.» و احتمالاً شما هم با خودتان خیلی کلنجار رفته‌اید تا این تعبیر سنگین را هضم و باور کنید. اما حوادث پی‌درپی همه این نیم قرن تاریخ ایران و پایمردی و مقاومت و وفاداری مردم بر سر دین و میهنشان در سخت‌ترین مقاطع و حوادث نشان داده است که آن پیر فرزانه به نکته‌ای به غایت دقیق اشاره کرده است که هرچه زمان می‌گذرد، درستی آن بیشتر معلوم می‌شود.

در میان این مردم، زنان چه با عنوان مادر، چه عنوان همسر و چه عناوینی چون دانش‌آموز و دانشجو و نوجوان و جوان جایگاه ویژه و تاریخ‌سازی را به خود اختصاص داده‌اند. آن‌ها چه در عرصه‌های حضور یا پشتیبانی جنگ هشت‌ساله و چه در دفاع از حرم و جنگ‌های تحمیلی دوم و سوم، چه در پرستاری یا تیمارداری جانبازان و چه در عرصه‌های تربیت و چه در عرصه علم و دانش و آموزش و فناوری و چه در تبیین و روشنگری و چه در حوزه بهداشت و درمان و چه در عرصه‌های ورزش و نگارش و فرهنگ سهم بسیار ویژه‌ای را به خود اختصاص داده و می‌دهند. تا جایی که هم امام خمینی و هم رهبر شهید بارها و بارها بر این فضیلت بزرگ و جلوداری ارزشمند و نقش‌آفرینی مهم زنان تصریح کردند.

در ۲۵۰ روز اخیر، اما این نقش‌آفرینی زنان کاملاً حیرت‌آور و تحسین‌برانگیز است. تمامی فیلم‌ها و تصاویر و مستندات این هشت‌ماه‌ونیم را با هر نوع نگاه خوش‌بینانه و بدبینانه‌ای بررسی کنید، میزان حضور زنان در میدان‌ها و تجمعات شبانه را بسیار بیشتر از مردان می‌یابید، به‌گونه‌ای که گاه در برخی موارد، فراوانی این نسبت، درصدی نیست بلکه چندین برابری است.

در سوره مبارکه فتح، که این روزها و شب‌ها ورد دائمی مردم ماست، خداوند متعال با صراحت در کنار مردان، از زنان هم برای مقاومت و حضور و فعالیت‌هایشان در پشتیبانی از جنگ قدردانی می‌کند و می‌فرماید هم مردان جنگ و هم زنان یاریگر آنان را به بهشت‌های جاودانه‌ای وارد می‌کند که در آن‌ها جوی‌ها روان است: «لیدخل المؤمنین و المؤمنات جنّاتٍ تجری من تحتها الانهار خالدین فیها» تا تصور نشود وارد شدن به بهشت و پاک شدن از گناهان، ویژه مردان جنگ است، زیرا همگی با فکر و جان و مال و مجاهدت و زنان با خانه‌داری، تربیت فرزندان شایسته و تشویق مردان به جبهه و حضور در میادین مختلف پشتیبانی و همراهی، مجاهدان جبهه‌ها و ولی امر خود را یاری کردند و شایسته این کامیابی بزرگ شدند.

آری، اگر در صدر اسلام حضرت زهرا (سلام‌الله علیها) در مدینه خانه به خانه می‌رفت و برای یاری ولی خدا همراهی می‌طلبید و کسی به یاری‌طلبی دختر معصوم پیغمبر خدا برای همراهی با ولی خدا پاسخی نمی‌داد، این روزها و شب‌ها مردان و زنانی بدون آنکه ولی امر خود را یک بار دیده یا صدایش را شنیده باشند، با همه وجود و تمام همت خود بیش از ۲۵۰ شب و روز در میدان‌ها و خیابان‌های شهرها و روستاها بر عزم جزم خود بر یاری و همراهی او تأکید می‌کنند.

این است راز بزرگ آن تعبیر بلند و بحث‌انگیز امام خمینی که گفت مردم ایران، به‌خصوص زنانشان از مردم صدر اسلام و زمان ائمه (علیهم‌السلام) بهتر و رستگارترند. این است راز بزرگ وعده‌های مکرر رهبر شهید به مردم و جوانان برای پیروزی‌های پیش رو؛ پیروزی‌هایی که به مدد عنایت اهل بیت(ع) و به خصوص حضرت زهرا(س) هرچه می‌گذرد نه فقط مردم ما، که مردم جهان را شگفت‌زده‌تر کرده است.

باش تا صبح دولتش بدمد
کاین هنوز از نتایج سحر است

نقد و نظر

تحریف امام این بار در سایت منتسب به امام!

دکتر عبدالله گنجی، فعال رسانه، در کانال تلگرامی خود نوشته است: بعد از دروغ بستن جواد اطاعت به امام درباره فلسطین، عباس آخوندی نیز امام را متهم به «سلطنت شیعی» کرد تا بتواند به باور ایرانشهری خود که نزد استادش مرحوم طباطبایی آموخته است، معنا دهد.

حالا حجت‌الاسلام محمدکاظم تقوی با یادداشتی در سایت جماران نظر آخوندی را رد کرده و خود چیز دیگری به امام بسته است. می‌گوید: [امام] اعتقاد راسخ به حق تعیین سرنوشت ملت، رد کامل رژیم سلطنتی به عنوان امری نامشروع، پافشاری بر تبیین دموکراتیک نظام در قالب «جمهوری اسلامی نه یک کلمه کم و نه یک کلمه بیش».

آنچه عجیب است و تقوی به آن توجه نکرده است، کلمه «دموکراتیک» است. اصلاً امام عبارت «جمهوری اسلامی، نه یک کلمه کم و نه یک کلمه بیش» را در مقابل «جمهوری دموکراتیک اسلامی» مرحوم مهندس بازرگان گفت. حالا با تغییر ۱۸۰ درجه‌ای منظور امام، این دو عبارت متضاد در یک نقطه آورده می‌شوند! و در سایت جماران منسوب به مؤسسه امام کار می‌شود.

اوریانا فالاچی، خبرنگار معروف ایتالیایی، در آن مصاحبه معروف از امام پرسید: «شما چرا از اول روی یک کلمه خط کشیدید و آن دموکراتیک است که رویش خط کشیدید و فرمودید جمهوری اسلامی، نه یک کلمه بیشتر و نه یک کلمه کمتر؟»

پاسخ امام خمینی: «بله، این مسائلی دارد. یک مسئله این است که این توهم، این را در ذهن می‌آورد که اسلام محتوایش خالی است از این، لذا احتیاج به این است که یک قیدی پهلویش بیاورند و این برای ما بسیار حزن‌انگیز است که در محتوای یک چیزی که همه چیزها به طریق بالاترش و مهم‌ترش در آن هست، حالا ما بیاییم بگوییم که ما اسلام می‌خواهیم و اما با اسلامان دموکراسی باشد.» ایشان در ادامه به ابهام در مفهوم دموکراسی اشاره می‌کنند و می‌گویند این واژه نزد ارسطو، شوروی و کشورهای سرمایه‌داری معانی متفاوتی داشته است.

در یکی دیگر از سخنان امام خمینی آمده است: «آن دموکراتیک را حتی پهلوی اسلام هم بگذارید، ما قبول نداریم.» ایشان دلیل این مخالفت را چنین توضیح می‌دهند: «برای اینکه این اهانت به اسلام است، شما این را پهلویش می‌گذارید، معنایش این است که اسلام دموکراتیک نیست و حال آنکه اسلام از همه دموکراسی‌ها بالاتر است.»

بنابراین صرفاً یک بحث لغوی نبود؛ در سال ۱۳۵۸ اختلافی سیاسی درباره نام نظام آینده ایران وجود داشت: مهندس بازرگان و دولت موقت از عنوان «جمهوری دموکراتیک اسلامی» دفاع می‌کردند. امام خمینی بر عنوان «جمهوری اسلامی» اصرار داشت. شعار مورد تأکید امام این بود: «جمهوری اسلامی، نه یک کلمه کم و نه یک کلمه زیاد.»